خبر

درخشش «ایستاده با گرگ» در روسیه

فیلم مستند «ایستاده با گرگ» به کارگردانی مریم خدیوی و سعید نبی، تندیس موراویوف آمورسکی قهرمان فداکار افسانه‌ای روسیه را به دلیل رویکرد این اثر در نمایش وجدان‌های بیدار، ایمان به زندگی و تجلی زیبایی دریافت کرد. این تندیس، تندیس ویژه هیات داوران جشنواره بود که به سازندگان ایستاده با گرگ تعلق گرفت. موراویوف آمورسکی، دولتمرد برجسته و قهرمان فداکار روسی قرن نوزدهم و بنیان‌گذار شهرهای بزرگ خاور دور بوده و عمده دستاوردهای وی به حل مشکلات ژئوپلیتیکی روسیه در دوره خود مربوط می‌شود. بیست‌وسومین دوره جشنواره بین‌المللی فیلم‌های مستند و بلند عامه‌پسند بایکال روسیه با موضوع «مردم و محیط زیست» از ۱۷ تا ۲۷ سپتامبر برابر با ۲۷ شهریور تا ۶ مهر در روسیه برگزار شد. ۲۴ فیلم از سراسر دنیا به بخش داوری نهایی این جشنواره سینمایی راه یافتند که از این میان ۸ فیلم مستند، ۵ فیلم علمی عامه‌پسند، ۳ فیلم بلند و ۸ فیلم انیمیشن برای دریافت جایزه بزرگ جشنواره، تندیس فوک و تندیس موراویف آمورسکی و دیپلم افتخار جشنواره، در برخی سینماهای روسیه اکران و به رقابت نهایی پرداختند. در این جشنواره که با پشتیبانی وزارت فرهنگ فدراسیون روسیه و صندوق نهادهای فرهنگی ریاست جمهوری این کشور برگزار شد آثاری از ایران، آلمان، رومانی، کره جنوبی، انگلستان، پرتغال، کانادا و... در بخش اصلی حضور داشتند.

دوشنبه‌نوشته‌ها

محمدتقی فهیم|منتقد سینما

سلبریتی‌های تا خرخره بدهکار کجایند؟

بینامتنیت قرآنی در پیام حاتمی‌کیا (برای شهادت سیدحسن نصرا...)

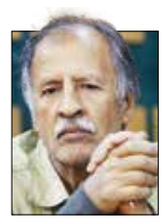

ابراهیم حاتمی‌کیا، فیلمساز به قله‌رسیده در سینمای پس از انقلاب همواره در آثارش، رویکردی ظاهری و باطنی دارد. ابراهیم حتی در پیام‌های کوتاه متنی‌اش نیز این گزاره را با وسواس لازم رعایت می‌کند. شاید از همین‌روست که ابراهیم از بقیه فیلمسازان جلوتر است.

به تعبیری حاتمی‌کیا در مقام کارگردان صاحب‌نام ایرانی در بزنگاه‌های سخت (چه در ایران و چه در جهان) خصوصا جبهه مقاومت، دست به قلم می‌برد تا با واژگان برنده و توفنده خود، آنهایی را که برای مصلحت، مهر سکوت بر زبان زده‌اند به خود آورد و در بسیاری موارد شرمگین کند.

برای نمونه تاملی در پیام متنی صادر شده به مناسبت شهادت سیدحسن نصرا... واقعیت اشاره‌شده در بالا را ثابت می‌کند. بدین صورت که چینش واژگان و ضرباهنگ کلمات ابراهیم (در پیام اخیرش) خیس از اشک‌هایی است که بوی آن را می‌توان از ورای حجاب مکان و زمان استشمام کرد. برای مثال در آن بخشی از پیام که به آخرین لحظات زندگی آسیه زیر شکنجه فراعنه اشاره می‌کند و گریه‌های این بانوی بزرگ را به یاد می‌آورد دقت کنید. ابراهیم می‌نویسد: «صدا و دوربین خاموش ولی حرکت تو تا بیت‌المقدس ادامه خواهد داشت. اکنون من مانده‌ام و چشمان گریان آسیه سلام!... که مقابل شکنجه فرعون برای دست کشیدن از حق منتظر است و او جز هم‌نشینی خدا چیزی نمی‌بیند...»

بخشی از پیام ابراهیم اشاره‌ای به آیه ۱۱ سوره مبارکه تحریم دارد. خداوند در این آیه به آخرین دقایق حیات بانو آسیه زیر شکنجه فرعونیان و دعای او، اشاره دارد:

«وخدا برای مؤمنان همسر فرعون را مثل زده است هنگامی که گفت پروردگارا! برای من نزد خودت خانه‌ای در بهشت بنا کن و مرا از فرعون وکردارش رهایی بخش و مرا از مردم ستمکار نجات ده.»

حاتمی‌کیا با استحضار داستان فرعونیان و اشاره به آسیه(س)، بدون مستقیم‌گویی، ادعای پیروی از موسی (ع) را از صهیونیست‌های صلیبی سلب می‌کند و شایستگی پیرو او بودن را برای مجاهدان حزب‌ا... محفوظ می‌دارد و تلویحا به خانه بهشتی مجاهدان راه حق پس از انجام ماموریت جهادی‌شان اشاره می‌کند.

بله، در چنین فرایندهای تاریخی است که فرق و مقام هنرمندان برملا می‌شود. می‌دانم که گذشتن از چرب و شیرین دنیا کار آسانی نیست و برعکس سر در گریبان کردن و بی‌تفاوت به راه خود رفتن پیشه‌ای معمول و کلیشه‌ای مرسوم است، اما آن دسته سلبریتی‌هایی که حتی از لحاظ مادی و دنیایی تا خرخره بدهکارند چرا پنهانند؟ به قول معروف این نیز بگذرد.

موشک‌های مستند با حقیقت قلب‌الامین

ساخت فیلم مستند درباره شهید سیدحسن نصرا... و چهره‌های مقاومت و عرضه جهانی آن سلاحی کاربردی در جنگ ترکیبی امروز است

امیرحسین حیدری
گروه فرهنگ و هنر

آنچه درباره جبهه مقاومت و ایستادگی آن در برابر دشمنان به‌خصوص رژیم صهیونیستی مخصوصا با شروع طوفان الاقصی و جنگی که از یک سال پیش آغاز شد و اکنون با شهادت سیدحسن نصرا...، دبیرکل حزب‌ا... وارد مرحله جدیدی شده، واضح به نظر می‌رسد این است که ما با یک جنگ کلاسیک روبه‌رو نیستیم و درگیر جنگی هستیم که عرصه مختلفی دارد که مهم‌ترین عرصه‌های آن را جبهه رسانه‌ای جنگ تشکیل می‌دهد. یکی از بازوهای مهم جبهه رسانه‌ای مستندهای تولیدی است، چون هدف از ساخت این آثار روشنگری و معرفی حقایق رویدادهای مهم جبهه مقاومت و شخصیت‌های این جبهه است. روزنامه جام‌جم نیز در این گزارش ضمن معرفی گوشه‌ای از آثار مستندی که به شخصیت بزرگ شهید سیدحسن نصرا... و حزب‌ا... لبنان پرداخته است سعی دارد تا جایگاه اهمیت رسانه و ساخت مستند را در جنگ‌های ترکیبی بررسی کند و نشان دهد که ساخت مستند چقدر می‌تواند مهم باشد.

رسانه و جنگ ترکیبی

جهان امروز جهان رسانه است؛ این جمله شاید بدیهی‌ترین جمله‌ای باشد که در سال‌های اخیر از زبان تحلیلگران مسائل مختلف منطقه‌ای و فرامنطقه‌ای شنیده باشیم. جمله‌ای که در عین کوتاهی اما خیلی از واقعیت‌های امروز رویدادهای جهان را با خود حمل می‌کند. اگر کمی دقت کرده باشیم خیلی سخت نیست تا نقش رسانه از جزئی‌ترین امور روزمره تا حساس‌ترین مسائل جهانی را پیدا کنیم. می‌توان گفت جنگ فارغ از این‌که میان کدام جبهه‌ها و در چه منطقه جغرافیایی رخ می‌دهد بیشترین تاثیر را از رسانه می‌گیرد. پس رسانه در جنگ‌ها آن‌قدر اهمیت دارد که صورت مسأله جنگ را عوض کرده و به همین خاطر است که امروزه در سراسر دنیا دیگر جنگی را می‌بینیم که به صورت کلاسیک شروع شود و به انتها برسد. بنابراین باید گفت که در دنیای امروز عمر جنگ‌های کلاسیک به سرآمده و با پدیده‌ای به نام جنگ ترکیبی یا جنگ هیبریدی مواجه هستیم؛ اما این جنگ هیبریدی به چه معناست و چه شاخصه‌هایی دارد؟

جنگ مستندسازی؛ از واقعیت تا دروغ

جنگ ترکیبی یا هیبریدی به راهبرد نظامی پیچیده‌ای اطلاق می‌شود که آمیخته‌ای از جنگ سیاسی، جنگ کلاسیک، جنگ نامنظم، جنگ مجازی، خبررسانی جعلی، دیپلماسی، جنگ دادگاهی، برهم زدن بافت جمعیتی، مهاجرپذیری، یورش فرهنگی، ایجاد تضاد دینی و این‌گونه موارد ساخته شده باشد و یکی از ابزارهای اصلی چنین جنگی، رسانه خبری است. رسانه‌های خبری از دیرباز مرجع اطلاع‌رسانی به عموم مردم بوده‌اند و علاوه بر اطلاع‌رسانی وظیفه دیگری هم که بر عهده دارند، دادن یک دیدگاه است تا مخاطبان براساس آن اتفاقات را تحلیل و تفسیر کنند. یکی از راه‌های درست‌کردن این دیدگاه، تولید مستندهایی از رویدادها و شخصیت‌های سیاسی و نظامی است. این مستندها این قدرت را دارند تا دیدگاهی برای مخاطبان خود بسازند. البته در جبهه مخالف هم دیدگاه‌هایی برساخته می‌شود که لزوما براساس واقعیت نیست و این شروع یکی از مرحله‌های جنگ ترکیبی است. به عنوان مثال اگر این موقعیت را درباره جبهه مقاومت به خصوص حزب‌ا... لبنان و شخص شهید سیدحسن نصرا... بررسی کنیم شاهد هستیم که جبهه دشمنان با برنامه‌های خبری و مستندهای تولیدی مختلف سعی داشتند تا چهره‌ای غیرواقعی از جبهه مقاومت به نمایش بگذارند. جبهه مقاومت نیز با ساخت مستندهایی با موضوعات مختلف به مقابله با این حربه رسانه‌ای دشمنان پرداخته‌اند.

معادله نصر

یکی از مستندهای مهمی که درباره جبهه مقاومت و شخص شهید سیدحسن نصرا... تاکنون تولید شده، مجموعه مستند معادله نصر است. در این مجموعه حجت‌الاسلام و المسلمین شهید سیدحسن نصرا...، دبیرکل حزب‌ا... لبنان از مراودات خود با رهبر جمهوری اسلامی ایران، حضرت آیت‌ا... العظمی خامنه‌ای و توصیه‌ها، تصمیمات و نقش ایشان در برهه‌های مختلف و حساس منطقه سخن گفته است. این مستند گفت‌وگویی اختصاصی و مفصل بوده که میان نشریه «مسیر» وابسته به دفتر حفظ و نشر آثار رهبر انقلاب و شهید سید حسن نصرا...، دبیرکل حزب‌ا... لبنان انجام شده و درباره مکاتبات، مراودات و دیدارهای خصوصی رهبر مقاومت با رهبر معظم انقلاب اسلامی است.

فیلم

قصه‌های مقاومت

جنگ ۳۳ روزه به عنوان یکی از نقاط عطف جبهه مقاومت و زندگی پربار شهید سیدحسن نصرا... تا به حال سوژه مستندهای بسیاری بوده که یکی از این مستندها مجموعه «قصه‌های مقاومت» ساخته مجید کلهر است. مستند قصه‌های مقاومت، شامل پنج قصه مختلف در چهار قسمت، درباره جنگ ۳۳ روزه لبنان است. در یکی از این پنج قصه، داستان روستای الطیبه روایت می‌شود، با وجود این که مردم آن به خط مقدم جنگ، نزدیک بودند اما تا روز شانزدهم مقاومت کردند. داستان دیگر درباره مجتمع امام حسن(ع) است که قبل از اعلام آتش‌بس جنگ، ارتش رژیم صهیونیستی این ساختمان بزرگ را مورد حمله قرار داد و در روایتی دیگر پدری به همراه خانواده‌اش در روز آتش‌بس، به خانه ویران شده خود بر می‌گردند. همچنین این مستند نگاهی دارد به پیروزی حزب‌ا... لبنان در جنگ ۳۳ روزه و روایتی است از مقاومت مردم روستای «طیبه» واقع در جنوب لبنان علیه نیروهای رژیم صهیونیستی که به دلیل نزدیکی با مرزهای فلسطین از اهمیت استراتژیک بالایی برخوردار است. روستایی که زمانی شهید مصطفی چمران هم در آن حضور داشته و از آن در برابر حملات صهیونیست‌ها محافظت می‌کرده. در این مستند ضمن مروری بر اتفاقات جنگ ۳۳ روزه و بیان خاطرات چند نفر از رزمندگان و شهدای روستای طیبه، نشان داده می‌شود که چگونه علی‌رغم استفاده از تجهیزات نظامی پیشرفته، رژیم صهیونیستی و متحدانش نتوانستند این روستا را تحت‌کنترل درآورند. همچنین این مستند نگاهی دارد به ایستادگی و جاری‌بودن روح مقاومت در میان مردم روستای طیبه و نقش شخصیت‌هایی همچون شهید مصطفی چمران و امام موسی صدر در شروع حرکت مقاومت در لبنان که مورد بررسی قرار گرفته است. در این مستند شکست طرح خاورمیانه جدید آمریکا و ناتوانی آنها در پیاده‌کردن اندیشه‌های خود در این منطقه به تصویر کشیده شده است.

فیلم

قلب‌الامین

شبکه المیادین به عنوان یکی رسانه‌های خبری صاحب‌نام در کشورهای عرب، مستندی با عنوان «قلب‌الامین» را ساخته است. مستندی که ابعادی از شخصیت شهید سید حسن نصرا...، دبیرکل حزب‌ا... لبنان را به تصویر می‌کشد. مستندی که گوشه‌هایی از زندگی سید و نگاه او را به زندگی آشکار می‌کند. مستند «قلب الامین» اثری احساسی است که از انسانیت سیدحسن نصرا... نشأت و سرچشمه می‌گیرد. در مستند «قلب الامین» عبدالکریم نصرا...، پدر سیدحسن نصرا... درباره پسرش صحبت می‌کند و برخی از رازهای دوران کودکی و نوجوانی او را فاش می‌کند. به دور از جنبه سیاسی، قلب الامین به حقایقی می‌پردازد که برای اولین بار مطرح شده است، مثل نگاه سیدحسن نصرا... به زندگی دنیوی؛ رهبر او کیست؟ و...

فیلم

نصرا... در چشم دشمنان

دیگر مستند شبکه المیادین که می‌توان آن را جزو خاص‌ترین مستندها درباره شخصیت شهید سیدحسن نصرا... به حساب آورد؛ «نصرا... در چشم دشمنان» (نصرا... فی عیونهم) است که مستندی ۵۰ دقیقه‌ای برگرفته از سخنرانی‌های سیدحسن نصرا... با استفاده از تصاویر، تحلیل کارشناسان و تحلیلگران اسرائیلی است. در این مستند نشان داده می‌شود که چگونه سرویس‌های اسرائیلی این سخنرانی‌ها را واکاوی می‌کنند؛ نحوه عملکرد سرویس امنیتی حزب‌ا... را بررسی، زبان بدن سیدحسن نصرا... را واکاوی و نحوه جنگ روانی که دبیرکل حزب‌ا... برای برهم‌زدن عمق راهبردی اسرائیل در پیش گرفته را مورد نقد و بررسی قرار می‌دهند. در این مستند نشان داده می‌شود چگونه عملکرد سیدحسن نصرا... باعث شده تا به‌گواه کارشناسان و تحلیلگران اسرائیلی، سخنان او بیشتر از سران اسرائیلی مورد باور عمومی در میان جامعه صهیونیستی قرار گیرد.

فیلم

سواحل اشک و زیتون

یکی از نقاط عطف در تاریخ جبهه مقاومت بدون شک جنگ ۳۳ روزه مقاومت اسلامی حزب‌ا... لبنان به رهبری شهید سیدحسن نصرا... با رژیم غاصب صهیونیستی است. مستند سواحل اشک و زیتون به کارگردانی رضا برجی روایتگر وقایع جنگ ۳۳ روزه ارتش اسرائیل با حزب‌ا... و جنایت وحشیانه و قتل و غارت ارتش رژیم صهیونیستی به بهانه اسارت دو نفر از سربازانش است. این مستند از آغاز جنگ تا پایان آن و حضور مقاومت در میان مردم در بیروت و سایر شهرهای لبنان، آوارگان جنگی و کشتار مردم بی‌گناه روستای «قانا» را به تصویر کشیده است. در این فیلم بررسی می‌شود که رژیم اشغالگر قدس که کینه مردم و مقاومت اسلامی لبنان را از بابت شکست و عقب‌نشینی سال ۲۰۰۰ هنوز فراموش نکرده چگونه به بهانه اسارت دو نفر از سربازان این رژیم، تهاجم گسترده و همه جانبه‌ای را به لبنان آغاز کرد. تهاجمی که هدف آن از بین بردن کامل مقاومت اسلامی بود. مستند بلند سواحل اشک و زیتون روایتی است چهار قسمتی از ۳۳ روز جنایات وحشیانه ارتش رژیم صهیونیستی که با تصاویر شادمانی مردم و شور و شعف آنان از شکست ارتش اسرائیل پایان می‌یابد.

فیلم

برش

اهمیت رسانه در تصویرسازی مقاومت

در مقابل تمام مستندهای کوتاه و بلندی که درباره ابعاد مختلف شخصیتی شهید سیدحسن نصرا... و جبهه مقاومت ساخته شده جبهه دشمن نیز در این راه منفعل نبوده و با تمام امکانات رسانه‌ای خود اقدام به تصویرسازی غیرواقعی از شخصیت‌ها و جبهه مقاومت کرده است و در این راه آنچنان پرقدرت عمل کرده‌اند که اگر فردی در غرب به‌دنبال مستندی درباره جبهه مقاومت باشد با دیدن این آثار تصویری برای او ساخته می‌شود که نتیجه‌اش جز تنفر از این جبهه نیست. همین امر خود نشان‌دهنده این موضوع است که فعالان حوزه فرهنگ در ایران و سایر کشورهای مقاومت علاوه بر ساخت آثاری برای مخاطبان داخلی باید توجه ویژه‌ای به تصویرسازی در سطح جهان داشته باشند تا بتوانند در این عرصه از جنگ ترکیبی نیز مانند میدان موفق ظاهر شوند و رسیدن به این مهم جز با ساخت آثاری با استانداردهای جهانی و پخش آن در شبکه‌های بین‌المللی حامی مقاومت میسر نیست.

قاب

حضور آتل در جشنواره باکو

انیمیشن کوتاه «آتل» ساخته مهدی صدیقی نامزد دریافت جایزه بهترین انیمیشن پانزدهمین جشنواره بین‌المللی فیلم باکو شد. انیمیشن آتل درباره راننده‌ای است که در جاده خاکی در حال تعویض تیرهای چراغ برق چوبی قدیمی با تیرهای بتنی جدید است. او با پرنده‌ای که روی یکی از تیرهای چوبی لانه دارد، درگیر می‌شود. جشنواره بین‌المللی فیلم باکو که از ۱۳ تا ۱۷ مهر در شهر باکو، (آذربایجان) برگزار می‌شود به‌عنوان یکی از معتبرترین جشنواره‌های فیلم در آذربایجان شناخته می‌شود.

پیش‌تولید

«حماسه سوسنگرد» ساخته می‌شود

روحا... سهرابی که در حال حاضر مدیرکل نظارت بر عرضه و نمایش فیلم است، پس از گذشت بیش از یک دهه از «خاکستر و برف» برای ساخت فیلمی جدید به نام «حماسه سوسنگرد» مجوز گرفته است. شوراهای صدور پروانه ساخت و نمایش در سازمان سینمایی به‌تازگی و تا زمان تعیین تکلیف مدیریت جدید سازمان، تعطیل شده‌اند اما همچنان درخواست‌ها برای ساخت و نمایش فیلم‌ها ثبت می‌شود و در آخرین جلسه‌هایی که چند هفته قبل برگزار شده برای برخی از این درخواست‌ها مجوز صادر شده است. در چند وقت اخیر شورای پروانه ساخت بیشتر برای فیلم‌های غیرسینمایی مجوز صادر کرده و در بخش داستانی بلند سینمایی نیز برای فیلمنامه حماسه سوسنگرد به کارگردانی روحا... سهرابی و به تهیه‌کنندگی منوچهر شاهسواری پروانه ساخت صادر شده است. در بین این درخواست‌ها به فیلمنامه «ناتور دشت» به تهیه‌کنندگی مهدی فرجی و کارگردانی محمدرضا خردمندان می‌توان اشاره کرد. همچنین محمدرضا عرب، حسین قاسمی‌جامی، و روحا... حجازی برای ساخت فیلم‌های فاصله میان دو شلیک، موسیو کمال و سالن چهار (به کارگردانی حسین ترک‌جوش) در انتظار دریافت پروانه ساخت هستند.

سینمای جهان

ورود پاکستان به صنعت انیمیشن

انیمیشن یکی از عرصه‌های مهم فرهنگی در دنیای امروز شناخته می‌شود و هر کشوری بنا به ظرفیت‌های زیرساختی خود سعی می‌کند تا سهمی در صنعت انیمیشن داشته باشد. پاکستان نیز اخیرا با تولید انیمیشن «شیشه‌گر» توانسته خود را به‌عنوان بازیگر جدید این صنعت معرفی کند. این انیمیشن دست‌ساز ساخته عثمان ریاض درباره زندگی یک شیشه‌گر جوان و روابط او در طول سال‌هاست در حالی که کشورش در جنگ و نزاع است. این انیمیشن نخستین نمایش جهانی خود را در جشنواره بین‌المللی فیلم انیمیشن انسی در ماه ژوئن تجربه کرد و توسط مانوئل کریستوبال اسپانیایی تهیه شده است.

گفتنی است پاکستان انیمیشن شیشه‌گر را به‌عنوان نماینده خود در نودوششمین جوایز سینمایی اسکار معرفی کرده است. این سیزدهمین حضور پاکستان در جوایز اسکار بین‌المللی است و البته پیش از این هیچ اثر انیمیشنی به نمایندگی از این کشور وارد رقابت اسکار نشده بود. پاکستان سال گذشته با فیلم «جویلند» ساخته سعیم صدیق در فهرست نامزدهای نهایی اسکار قرار گرفت.